

Komentarji

Kaj bi bila gmotna revščina ve-
dno na svetu?

Administrator Johnson je re-
kel v svojem govoru v Chicagu
da delavski praznik, da časi se
spreminjajo, ampak nekatere
ekonomske fundamentalnosti se
bodo nikdar izpremenile; na
primer reveži bodo vedno na
svetu.

Besedi "vedno" je grda pre-
daja. Nič ne obstoji vedno.
Stare šole se tudi vaki-
tajo, kadar govore o nekkih eko-
nomskih zakonih, ki so baje ne-
izmisljivi in neoporekljivi. No-
votaki zakonov ni. Le na-
prilki so, ki se zde ljudem po-
stojati stoletij ali tisočletij
naravnega. Ekonomija
je človeško delo. Pregovor pra-
som dežele, vseeno prihajajo na
dan sodniki, ki so drugačnega
mnenja.

Zadnji teden je prišlo v New
Yorku do dveh incidentov, prav
tako tudi v Chicagu, ki pokazu-
jeta, da doba injunkcij v delav-
skih sporih še ni minila kljub
zveznemu zakonu. Bivši policijski
komisar in sedanji newyorški
direktor Nire Grower Whalen je
dal aretirati šest čevljarških pi-
ketov, češ, da delavci pod Niro
nimajo pravice do stavke oziroma
piketiranja. Par dni zatem
pa je sodnik Strong izdal injun-
kcijo proti organiziranim pek-
om, katerim prepoveduje piketiranje.
Slično sta storila tudi dva čika-
ška sodnika.

Sodnik Strong je proglasil pi-
ketiranje za "nuisance" ali nad-
ležnost. Na tem "principu" je
članom dveh krajevnih pekarskih
unij, ki so na stavki, prepovedal
piketiranje. Injunktijo je izdal
da bi obvestil in zasilil unijo.

Predsednik Green od Ameri-
ške delavske federacije je rekel,
da federacija ne bo sprejela tega
sodnikovega odloka. Če bo treba,
bo pomagala pekarski uniji in
gnala stvar pred najvišje priziv-
no sodišče.

V zadevi čevljarških delavcev
in Whalenovega odloka se je od-
zvala Mednarodna juridična aso-
ciacija, ki v daljšem komentarju
pobija njegovo stališče. Iz sod-
nijskih procesov raznih držav in
vrhovnega sodišča citira od-
loke, ki dajejo delavcem pravico
do mirnega piketiranja.

Whalenovo stališče je, da je
Nira suspendirala vse zakone na-
najsajče se na pravico do stavke
in piketiranja. Pristal je, da se
ta domneva preiskusi na sodiš-
ču. V slučaju, če bo sodišče v za-
devi šestih aretiranih čevljar-
ških delavcev Elco Shoe kompa-
nije v Brooklynu istega mnenja
kakor on, bo s tem ustvarjen pre-
cedenč za nove represije proti
delavcem: Ni pa verjetno, da bi
to stališče potrdila višja sodišča.

SODIŠČA SE VED- NO TEPEJO DE- LAVCE

Stavke skušajo preprečiti z in-
junktijami. Odvetniška zveza
proti novi interpretaciji Nire

New York. — (FP) — V se-
danjem stavkovnem valu, ki ob-
jema vso deželo, so se podjetni-
ki zopet pričeli zatekati na sodi-
šča po injunkcije proti delavcem.
In dasi je kongres lansko leto
sprejel zvezni zakon proti sodni-
skim prepovedim v delavskih
sporih ter "yellow dog" pogodbam
na principu, da so taka res-
prešna sredstva proti intere-
som dežele, vseeno prihajajo na
dan sodniki, ki so drugačnega
mnenja.

Zadnji teden je prišlo v New
Yorku do dveh incidentov, prav
tako tudi v Chicagu, ki pokazu-
jeta, da doba injunkcij v delav-
skih sporih še ni minila kljub
zveznemu zakonu. Bivši policijski
komisar in sedanji newyorški
direktor Nire Grower Whalen je
dal aretirati šest čevljarških pi-
ketov, češ, da delavci pod Niro
nimajo pravice do stavke oziroma
piketiranja. Par dni zatem
pa je sodnik Strong izdal injun-
kcijo proti organiziranim pek-
om, katerim prepoveduje piketiranje.
Slično sta storila tudi dva čika-
ška sodnika.

Sodnik Strong je proglasil pi-
ketiranje za "nuisance" ali nad-
ležnost. Na tem "principu" je
članom dveh krajevnih pekarskih
unij, ki so na stavki, prepovedal
piketiranje. Injunktijo je izdal
da bi obvestil in zasilil unijo.

Predsednik Green od Ameri-
ške delavske federacije je rekel,
da federacija ne bo sprejela tega
sodnikovega odloka. Če bo treba,
bo pomagala pekarski uniji in
gnala stvar pred najvišje priziv-
no sodišče.

V zadevi čevljarških delavcev
in Whalenovega odloka se je od-
zvala Mednarodna juridična aso-
ciacija, ki v daljšem komentarju
pobija njegovo stališče. Iz sod-
nijskih procesov raznih držav in
vrhovnega sodišča citira od-
loke, ki dajejo delavcem pravico
do mirnega piketiranja.

Whalenovo stališče je, da je
Nira suspendirala vse zakone na-
najsajče se na pravico do stavke
in piketiranja. Pristal je, da se
ta domneva preiskusi na sodiš-
ču. V slučaju, če bo sodišče v za-
devi šestih aretiranih čevljar-
ških delavcev Elco Shoe kompa-
nije v Brooklynu istega mnenja
kakor on, bo s tem ustvarjen pre-
cedenč za nove represije proti
delavcem: Ni pa verjetno, da bi
to stališče potrdila višja sodišča.

Spet ena delavska zmaga v Phi-
ladelphiji

Philadelphia, Pa. — Delavci,
ki so uposleni v tovarnah radio-
aparatur, so izvojevali nadaljnjo
zmago, ko je Atwater Kent
Co. pristala na njihove zahteve
po kratki stavki. Delavci pri
Philco Radio Co. so dobili pri-
znanje unije pred par tedni.

Atwater Co. je pristala na
zvišanje mezde za 22 odstotkov,
skrajšanje delovnih ur in pri-
znanje unije. V bodoče bo vse
sporne zadeve reševal poseben
odbor, v katerem bodo repre-
zentirani delavci in delodajalci.

Devet komunistov obsojenih na
smrt v Bolgariji

Sofija, 7. sept. — Vojno sodi-
šče v Stari Zagori je včeraj ob-
sodilo nadaljnje štiri osebe na
smrt in 15 drugih na 120 let
skupnega zapora zaradi komu-
nistične propagande v armadi.
Pred nekaj dnevi je isto sodišče
izreklo pet smrtnih obsodb.

krivična porazdelitev dobrin, iz-
virajoča iz privatne svojine
sredstev produkcije, je kriva
materialne bede na svetu!

Premogovni pravil- nik v soboto!

Baronom premoga bo "code" u-
slišen. Unijski voditelji poro-
čajo o veliki zmagi. Johnson-
na so dobili na svojo stran

Washington, D. C., 7. sept. —
Roosevelt je včeraj pozval k s-
bi v Belo hišo štiri glavne ope-
ratorje premoga na neunijskem
polju in štiri glavne voditelje ru-
darske unije UMWA ter jim ve-
lel, da hoče danes imeti pravilnik
industrije mehkega premoga. A-
ko ga ne dobi, jim predloži svo-
jega, ki mora biti sprejet do šes-
tih v petek zvečer in v soboto bo
podpisan.

Administrator Johnson je pa
izjavil, da je delavsko vprašanje
v okviru Nire "rešeno". Noben
pravilnik ne dobi več klavzule,
kakršno ima pravilnik avtne in-
dustrije glede najemanja in od-
slavljanja delavcev na temelju
"individualne sposobnosti". Ta
klavzula v avtnem pravilniku je
prva in zadnja, čeprav jo zahte-
vajo tudi drugi lastniki industrij
in zlasti jo hočejo imeti premo-
govni operatorji.

William Green, Lewis in drugi
unijski voditelji amatrajo to
Johnsonovo izjavo za "veliko de-
lavsko zmago" in pripisujejo za-
slugo za to zmago sebi, ker so
pregovorili Johnsona, da je za-
vzel njihovo stališče. Koliko je
to veselje delavskih voditeljev
vredno, bo pokazal premogovni
pravilnik.

Vprašanje Forda še ni rešeno.
Ford še vedno molči. Johnson je
rekel, da še vedno upa, da Ford
pride prostovoljno v območje avt-
nega pravilnika. Vlada za en-
krat ne bo storila ničesar, zana-
ša se pa na javno mnenje, kate-
ro baje prišli Forda, da se pre-
misi in preneha s svojo pasivno
resistenco.

Einstein na Hitlerjevi smrtni listi

London, 7. sept. — Delavski
organ "Daily Herald" poroča, da
je fašistična stranka v Nemčiji
sestavila tajno smrtno listo od-
ličnih nemških beguncev v ino-
zemstvu. Na tej listi je tudi ime
Alberta Einsteina in kdor ga u-
bije, dobi tisoč angleških ster-
lingskih funtov. Einstein, ki se
nahaja v Belgiji, je dobil od svo-
jih prijateljev močno telesno
stražo.

VELEPOROTA OB- TOŽILA NAPA- DALCERUDARJEV

Peabodyjeva bossa izginila po
bombnem atentatu; šerifu se
ne zdi vredno iskati napadalce

Taylorville, Ill. — Okrajna ve-
leporota je obtožila Lymana Che-
neyja in Clarence Abrella bom-
bardiranje hiše Jacka Stanleyja,
predsednika krajevnih unije pro-
gresivnih rudarjev in morilskega
napada na Chuck Deaversa. Bombni
napad je bil izvršen v
noči 23. julija in razdejane so bile
hiše treh rudarskih družin.

Po izvršenem napadu sta Ab-
rell in Cheney, bivša bossa Pea-
body Coal kompanije, neznano-
kam pobegnili in ju je porota
obtožila v odsotnosti. Šerif Wie-
neke, ki je v službi Peabody inter-
esov, se pa ne zanima, da bi ju
izsledil, niti ostalih bombežev,
ki so ob istem času poglajali v
zrak hiše dveh drugih progresiv-
nih rudarjev. Eden od teh je
Leal W. Reese, odvetnik progre-
sivne rudarske unije, ki so mu
napadaleci demolirali tudi nov av-
tomobil.

V omenjeni noči so se Pea-
bodyjevi bombeži razdelili v dve
skupini in pričeli s terorizmom
tega mesta. Če bi ne bili progre-
sivni rudarji na straži, bi bilo
gotovo prišlo do smrtnih nesreč.

Stanleyjevo hišo je čuval
Chuck Deavers, ki je spečo dru-
žino posvaril in se nato skril na
nasprotno stran ceste, kjer je
odpri ogenj na Cheneyja in A-
brella, ki sta iz avtomobila vrgla
bombo v Stanleyjevo hišo in ob-
strelila tudi Deaversa. Po napadu
sta se odpeljala v Decatur, kjer
sta od krogel prevrtani avto iz-
ročila nekemu garažu v popra-
vilo. Nista pa prišla ponjga, ker
sta takoj neznanokam izginila.

Ker se šerif ne zanima, da bi
izsledil napadalce, bo najbrž tu-
di ta napad ostal neznanovan.
Odkar se je pričel rudarski
boj, je bilo že nad 40 bombnih
napadov v rudarskih revirjih in
umorjenih deset progresivnih ru-
darjev. Dasi so morilec večino-
ma znani, ni bil še nikdo kazno-
van.

Do zadnjega uboja je prišlo
25. avgusta, ko je bil v Christop-
herju umorjen Wm. Chaney. U-

Rooseveltoy ultimāt revo- lucionarni Kubi

Otok mora imeti stabilno vlado, če ne, bodo Združene dr-
žave intervenirale in postavile svojo vlado! Kuba ob-
krožena z ameriškimi bojnimi ladjami in pomorščaki
so se že izkrcali v Havani. Mornarični tajnik Swan-
son odšel tja

Župan nastopil proti znoj- ničnim tovarnam

Tudi ne bo protektiral ščurkov, ki
beže pred delavsko določbo
Nire

Media, Pa. — (FP) — Tukaj-
šnji župan Mathews je Interna-
tional Pocketbook Workers unijo
obljubil, da mesto ne bo trpelo
znojničnih tovarn ali protektira-
lo tovarnarje, ki se skušajo izo-
gniti delavskim določbam Nire.

Ta odlok se tiče M. Rudnick
Bag kompanije, ki je pribežala
pred unijo iz Philadelphije in
zgradila novo tovarno. Župan je
unijskemu organizatorju pove-
dal, da podjetje ne bo dobilo no-
bene protekcije od mesta, unija
pa lahko vodi stavko, ne da bi se
ji bilo bati vmešavanja s strani
oblasti.

V Philadelphiji je stavka iz-
delovalcev usnjenih tobac st-
odototna. Izjema je le Forst Le-
ather Goods Co., kjer dela še o-
krog 35 delavcev.

Uposlenost v Kanadi se povečala

Ottawa, Kanada. — Vlada
biro za delavsko statistiko poro-
ča, da je v prešlih štirih mese-
cih okrog 200,000 brezposelnih
dobilo delo. K večji uposlenosti
je delno pripomoglo izvajanje
vladnega programa javnih del.

streli ga je Jarret Gray, poboj-
nik Peabody Coal kompanije, ki
pa je bil takoj oproščen. Price
pravi, da je prišel Gray v dru-
žbi par drugih pobojnikov do
Chaneyja, ki je sedel ob trotoar-
ju, ga sunil in ko se je Chaney
dvignil, je Gray v njega oddal
dva strela.

Mrtiška ogledniška porota je
zaključila, da ga je ubil v samo-
obrambi oziroma je verjela v nje-
govo storilo, priče pa so bile
preveč v strahu, da bi nastopile
proti Grayju. Tako je v okraju,
ki se imenuje — Christian.

Washington, D. C., 7. sept. —
Predsednik Roosevelt je sinoči
informiral revolucionarni režim
na Kubi, da mora biti na otoku
mir in red in ne sme biti nobene-
ga napada na ameriške državlja-
ne in njihovo lastnino, če se ho-
če Kuba izogniti intervenciji
Združenih držav. Roosevelt je
podprl svojo grožnjo s bojnim
brodovjem, ki ga je poslal v pri-
stanišča Kube in sinoči je mor-
narični tajnik Swanson odpoto-
val s križarko Indianapolis v
Havano.

Swanson je ob svojem odhodu
tajil, da ima njegova misla kak-
šno zvezo s intervencijo; njegov
obisk Kube je bil še prej na pro-
gramu. Kljub temu je situacija
resna. Roosevelt je tudi povabil
k sebi poslanike vseh centralno
in južnoameriških republik in
jim pojasnil položaj na Kubi ter
obveznosti, ki jih imajo Zdru-
žene države kot protektor otoka.
Na temelju pogodb s Kubo in
Plattovega amandamenta v usta-
vi Kube ima ameriška vlada pravo
intervencije vsak čas, kadar
nemiri in kaos ogrožajo otok.
Roosevelt je izrekel upanje, da
intervencija ne bo potrebna in a-
meriška vlada bo skušala biti ne-
vtralna do skrajnega momenta.

Havana, Kuba, 7. sept. — A-
meriški pomorščaki s ruskim
McFarland so se danes iskrcali
na suho in se odpeljali v avli v
Hotel Nacional, v katerem se na-
haja okrog 150 ameriških dru-
šin. Iskrcanje se je izvršilo na
odredbo poslanika Vellesa, ki je
povezal vse ameriške državljane
v Havani, naj se zatečejo v ome-
njeni hotel, ki bo zaščiten po a-
meriških pomorščakih.

Havana je danes oborožen ta-
bor. Revolucionarno vojaštvo
patrolira vse ulice in kakih po-
sebnih nemirov še ni bilo. So pa
poročila iz drugih mest o nemir-
ih in delavskih napadih na ame-
riške sladkorne tovarne.

Obenem se razširjajo vesti, da
ni slege med novimi poveljniki
armade in voditelji raznih revo-
lucionarnih frakcij. Delavci so
tudi razdeljeni v več strankah
vsaka hoče forsrati svoj pro-
gram. Opozicija proti komuni-
stom narašča v armadi in orga-
nizacijah ABC; vse kaže, da na-
meravajo nekateri elementi na-
lašč provocirati izgrede in s tem
intervencijo Amerike, samo da
preprečijo radikalno vlado.

Na drugi strani pripravljajo
kontrarevolucijo pristajali bivšega
predsednika Menocala, ki se je
vrnil domov iz svojega izgnan-
stva v Floridi.

Nova vlada, na čelu katere je
pet komisarjev — dva profesor-
ja, advokat, bivši bankir in u-
rednik — je danes izdala novo
proklamacijo, v kateri jamči mir
in red in strogo poziva vse sloje,
naj bodo mirni in naj ne izzivajo
tujcev. Prva naloga režima je,
da reorganizira armado in polci-
jo.

Švedski delavci bojkotirali Nem-
čijo

Stockholm, 7. sept. — Šved-
ska zveza strokovnih delavskih
unij, ki šteje skupno 650,000 čla-
nov, je včeraj oficijelno pozvala
vse svoje člane in ostale delavce
na Švedskem, naj ne kupujejo
nemškega blaga, dokler bo Hit-
ler na krmilu Nemčije.

Angleški viskонт Grey umri

London, 7. sept. — Viskont
Grey, ki je bil zunanji minister
Anglije ob izbruhu vojne z Nem-
čijo leta 1914, je včeraj umrl v
starosti 71 let.

Vsi na ceste inflacije! Bankirji, borzjani, tovarnarji, trgovci in morda farmarji bodo na bo-
ljem — kaj pa delavci? (Nariss Jerger.)

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

VLASTO IN LASTNINA SLOVENSKE
NARODNE PODPORNE JEDNOTE
Organ of and published by the Slovene
National Benefit Society

Člankarica: za Zdravstveno delstvo (levo) Chisago, 10. Kaniado \$6.00 na leto, \$3.00 na pol leta, \$1.50 za četrt leta; za Chicago in Chisago \$7.50 na leto, \$3.75 na pol leta; za inostanstvo \$9.00.
Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year, Chicago and Chisago \$7.50 per year, foreign countries \$9.00 per year.

Cene oglašev po dogovoru. — Količina se ne vrača.
Advertising rates on agreement. — Manuscript will not be returned.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:
PROSVETA
2857-59 So. Lawrence Ave., Chicago, Illinois
MEMBER OF THE FEDERATED PRESS.

Datum v ogleljaju, na primer (July 31), 1938, poleg vsakega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem datumom poslana naročnina. Ponovite jo pravilno, da se vam list ne "izgubi".

138

Domač drobiž

Spet smrt v rovu

Parkhill, Pa. — Frank Urban, star 53 let in doma iz Ivanjesele pri Rakeku, je bil 2. septembra ubit pri delu v rovu na Hyasoti. V Ameriki je bil 28 let irčan SNPJ ter JSKJ. Zapuška žena in štiri mladoletne otroke. Pogreb je bil civilen.

Nov grob v Clevelandu

Cleveland. — V mestni bolnici je umrla Sophia Turšič, stara 20 let in rojena tu. Zapuška starše in dve sestri.

Naša banka

Cleveland. — Ana Barbič piše v Enakopravnosti, da bi morali zastopniki naših društev v Clevelandu agitirati za ustanovitev zadružne in društvene banke, ki bi bila zares naša in kontrolirana po delavcih. To je prva pametna ideja, ki je bila objavljena, odkar se je pojavila mučna afera "naše" privatne banke, v kateri je zmiznil denar tistih rojakov in naših organizacij.

Poroka

Warren, O. — Zadnjo soboto sta se tu poročila John Zagar in Matilda Gerzetič, oba člana društva št. 321 SNPJ. Obilo sreče!

Obiskovalci razstave

Chicago. — Svetovno razstavo in urad SNPJ so obiskali: Anton Verbič in Frank Schuler, Milwaukee, Wis.; Matt Russ ml., Wausaukee, Wis.

Nov grob v južnem Illinoisu

West Frankfort, Ill. — Dne 5. septembra je v Ezri umrl Joseph Strukelj, star 45 let in doma iz Nove vasi pri Logatcu. V Ameriki je bil 28 let in tri leta je bil bolan na paralizni. Član SNPJ je bil 22 let in umrl je kot član društva št. 313. Zapuška žena, dva sinova, dve hčeri in starše, vsi v Ezri, Ill. Nedavno mu je bil umorjen brat Louis Strukelj v Henryetti, Okla.

Železničarji izvajali značilno zmago

Rock Island železnica naznanila, da ne bo ovirala unijske kampanje

Chicago. — Uprava Rock Island železnice pravi v pismu, ki ga je naslovila F. L. Mulhollandu, odvetniku železniškega departamenta Ameriške delavske federacije, da se ne bo vmešavala niti ovirala kampanje za organiziranje njenih delavcev v unijah, ki jih sami zberejo.

Voditelji ameriških železničarjev pozdravljajo stališče, ki ga je zavzela uprava Rock Island železnice glede tega vprašanja, zlasti pa izjavo, katero je podal član direktorja P. J. Colligan, v kateri pravi, da Norrisov amandment k novemu zakonu o bankrotih postavlja kompijske unije izven zakona in prepoveduje sklepanje takozvanih "yellow dog" pogodb. Colligan je dejal, da se bo železnica ravnala v smislu določb Norrisovega amandmenta, ki poleg drugih stvari garantira delavcem pravico organiziranja v svojih unijah.

B. M. Jewell, predsednik departamenta železniških delavcev, je rekel, da je dal uprava Rock Island železnice dober zgled in s tem storila svoj del za preprečitev industrijskih konfliktov. Izrekel je tudi upanje, da bodo ostale družbe sledile zgledu Rock Island železnice.

Glasovi iz naselbin

Zanimive beležke iz raznih krajev

Kje je delavsko gibanje?

Evleth, Minn. — Človek, razumno bitje, zatira svojega sočloveka na vse načine in poleg se z radostjo gleda na trpljenje drugih — in se to naziva napredek. Na svoji dolgi poti se je otrešal mnogo prokletstva, a dokaj se ga še oprijemlje, drži ter ga napravlja nesposobnega za delo.

Takrat, ko si je zabil stremiljenje o svoji neodvisnosti v glavo, se je jel cepiti v posameznike, stranke, skupine in stranke, dasi mu je njegov um dopovedoval, da to niso prava pota, da si na ta način le povečuje svoje trpljenje na zemlji. V svojem upu na rešitev se je zatekel k privatni lastnini, menec, da bo v nji našel svojo neodvisnost pred drugimi ljudmi, a se je prevaril. Danes vidi, čuti, da privatno lastnino vsak dan težje vzdržuje, kljub prizadevanju, da jo izboljša tako, da bi res postal neodvisen on in njegovi.

Privatna lastnina mu je prinesla obilo dela in skrbi, a malo užitka. Privatna lastnina mu je razvila ozkogrudno mišljenje, ki se nikdar ne dvigne preko plotu k sosedu in tja dalje, ako ni tam dobička. In tako je prišla naša sodobnost na kašipot, kjer jemlje slovo med upi in dvomi, med privatno lastnino in novim stremiljenjem, ki se dviga preko plotu in tja dalje.

Ali ni cilj človeštva zmanjševati trpljenje na svetu in pripraviti pogoje za življenje, ki bo vredno tega imena? Ali ni cilj vseh ljudi: zblizanje posameznikov in narodov v harmonijo, katero morejo doseči umna bitja?

Stremiljenje po privatni lastnini je nesmisel, v kateri ne bo človek nikdar našel svoje neodvisnosti. Človek živi med ljudmi in jim vedno kaj dolguje. Ker je član velike družbe, ne more biti neodvisen. Ako pride vojaka, tudi njega zadene kriza in svetovne bolezni. Družabnost sili človeka, da se zanima za svoje sosede, državljane, sodobne razmere, nova stremiljenja, za dobro knjigo in časopis, za svoje socialne dolžnosti. Zato ne sme dopustiti, da bi ga strast do male lastnine oslepila ter oropala zanimanja za splošnost, kakor se to godi danes.

Se vedno se čuje: "Družina me zadržuje," pravi mati kazoč na svojo mladino. "Da ni teh, bi že, tako pa..." Moža zadržuje obdelovanje zemlje, iskanje dela, skrbi za zaslužek zadržujejo industrijskega delavca itd. Vsakega nekaj zadržuje, in to zadrževanje naraste v ogromno verigo, v skupine, stranke in stranke — v narode, ki zopet eden drugega zadržujejo. In vendar, ako hočemo biti odkritosrčni, moramo reči, da družina materi ni ovira k socialni naobrazbi, ampak ji je lahko atopnika k nji. Poljedelca njegova zemlja ne zadržuje od spoznavanja naših sodobnih razmer, ampak mu zemlja celo daje ključ do tega. Iskanje in skrb za delo ne ovira industrijskega delavca, temveč mu iskanje in skrb lahko postanejo blagoslov.

Dokler človek živi med ljudmi, ima poleg svojih tudi socialne dolžnosti, katerih ne more prezreti, ker s preziranjem le sam sebi škoduje. Prezreti socialno dolžnost ter se omejiti na svoj mal svet, je prispevanje k ustvarjanju ugodnih pogojev izkoriščevalcem, ki čakajo na prilike, da zakraljujejo na ljudski toposti, brezbriznosti, nevednosti, nedolžnosti in si na tem zgrade svoje gradove. Delavec brez te socialne dolžnosti (črta) ni in ne more biti dober državljan, ampak redi take modrase na svoji dlani, atora in gazi po svojih pravicah. Iz nezanimanja za socialno življenje, iz plitkosti naših mišljenj so se porodili: neenakost, izkoriščanje, kapitalizem, hudi časi, negotovost, vojske, narodna sovraštva itd. Čim pa se delavci začnejo zanimati, spoznajo te modrase in se znajo staviti jim v bran.

Na primer v Wisconsinu župani socialistični župan, v Minnesoti celo komunist. Te pridobitve so sadovi delavskega zanimanja za svoje socialne dolžnosti. Ali žal, te pridobitve škodujejo skupnosti več kakor pa koristijo. Od posameznikov delavstvo preveč pričakuje, preveč zahteva, dasi bi moral vsak posameznik vede-

ti, da ena lastavica še ne prinese poletja. Ti in jaz se ne moremo zadovoljiti s takimi pridobitvami, ne moremo se zadovoljiti z velikimi paradami, ki navdušujejo za plavga orla. To je sledeče v temo.

Delavsko gibanje v Ameriki, ako hoče vzdržati svojega ženja na najvišji točki ustvarjanja, mora stremeti k večjemu cilju, kateri bo prinašal tudi več drzne delavnosti. Vsaka miha smerica tu odjeda ostrino delavski energiji. Delavsko gibanje naj giba s polnim zamahom, z dušo in telesom. Narava se upira polovičarstvu, moškemu, odločnemu delu se odkrije, se pokori. Do danes se ni izcimila še nobena jasnost iz ameriškega delavskega gibanja. Avtomatično se premika javendan, brez določnosti, brez osredotočenja, brez orientacije.

Tovariš iz te moke ne bo kruha. S čim vas prepričati, to je vprašanje. Naslanjate se na volilveno pravico, da kot sredstvo porazi kapitalizem. Drugi, dasi nočejo prezreti te dedščine, so uverjeni, da s to ustanovo bo težko poraziti kapitalizem. Prvi so globoko zaverovani v volilno ustanovo, hočejo pomalem rušiti od zdolaj navzgor. Cilj drugih je: ves svet, svetovni poraz kapitalizma. Oboji pa tavaajo v miraku svojih vzvišenih teorij, katere bodo za dogleden čas ostale le pobožne želje.

Lenin je meril v svetovno revolucijo, a se je omejil na Rusijo. Čemu neki? Videl je, da je delavska energija prešibka, da bi valovala preko sveta, kajti energija je kakor vodni val — udari le do brega. Da se ni omejil, bi danes ne bilo ne sovjetske države ne svetovne revolucije. Vas energija ruskih delavcev bi se bila razblinila, raztekla v nič.

Ameriško delavsko gibanje, ako hoče uspeti, se mora omejiti na določeno okolico — na Združene države, Kanado in Anglijo, ki je okolica prirodne celote neposredno brez meje. Te države naj stavi v svoj okvir ter napravi eno. Ni strahu, da bi te meje ostale večne. Črta je jasnost, posoda, ki prestreže energijo. Uklonite se ekonomiji sil in jasnosti. Začrtajte linijo, ker le tako se more pravo delo začeti in uspešno končati. Tu, pred temi problemi, se danes nahaja ameriško delavsko gibanje.

Joseph Kovacich.

Poročilo s kongresa delavcev in farmerjev

Cleveland. — (Poročilo s prvega ohijskega kongresa delavcev in farmerjev za ekonomsko rekonstrukcijo, vršec se v Columbusu, Ohio, dne 5. in 6. avgusta 1938.)

V boljše razumevanje nava-jam imena organizacij, ki so bile zastopane po svojih delegatih: Teachers' Federation, Socialist Party, Young Peoples' Socialist League, Jewish National Workers' Alliance, Workmen's Circle, United Labor Council, International Order of Machinists, DTF, Workingmen Cooperative Co., Central States Cooperative Leagues, Unemployed Leagues,

Workmen's Sick and Death Benefit Society, Clifton Progressive Club, Ohio Association for Unemployment Insurance, Paole Zion, Young Paole Zion, Society of Pioneer Women, Amalgamated Clothing Workers of America, SNPJ, NB of OP (Potters), Unemployed Potters, People's Party, Brotherhood of Railway Carmen, Federated Farm Clubs, National Farmers' Holiday Association, Ministerial Association, Trades and Labor Council, Federal Labor Union, Property Owners Tenants and Tax Payers Federation, Electrical Workers' Union, Ohio School of Social Science, Exchange Units in League for Independent Political Action.

Vsi programi in resolucije so bili izdelani po odborih (odsekah) in prinešeni na razpravo in v odobritev pred skupno zbornico. Predno so pa bili odseki pripravljeni poročati, je nastopilo več govornikov od delavskih in farmerskih organizacij, kakor tudi od profesionalnih. Zelo važno je, kar je dejal neki govornik. Pred 40 leti je znašal dolg proporno na osebo 34 dolarjev, danes pa, ko se otrok rodi, je že dolžan 1,750 dol. Ta primera daje misliti, kako blazno se je gospodarilo v zadnjih 40 letih.

Vsi programi in resolucije, ki jih bom v izpisku omenil, so bili soglasno sprejeti kot predloženi ali amendirani.

Prvi poroča odbor o resolucijah.

Resolucija o davkih. — Ker se bo potrebovala večja vsota denarja za izvajanje programa Kontinentalnega kongresa in za ureditev boljše življenske eksistencije ameriškega ljudstva in ker niso bili bogati sloji v Združenih državah nikdar primerno obdavčeni, se zahteva, da se upele davek na čiste dohodke od \$3000 naprej letno; čim večji dohodki tem večje obdavčenje. S tem denarjem se naj takoj upele brezposelnostno zavarovanje, starostna pokojnina in druga socialna zavarovanja. Za popolno izvršitev programa Kontinentalnega kongresa se zahteva, da vlada zapleni vse čiste dohodke nad deset tisoč dol. letno. Ker smatramo, da kdor ima 10,000 dol. čistih dohodkov, mu ni treba biti lačen in ne bo umrl od gladi.

Ta kongres delavcev in farmerjev protestira, da bi se vpe-ljalo davek na blago (sales tax), ker bi tak davek že obstoječe mizerne razmere še poslabšal — ker se bi nakupovalna moč še znižala. Dobiti se mora druge vire. In ti so kot zgoraj omenjeni. Zahteva se, da se vsem lastnikom hiš in farm do vrednosti \$15,000 (ki rabijo hišo za svoje stanovanje, ki obdelujejo farme za preživljanje sebe in svojih družin pa ne morejo plačati davkov, zbrisejo davki za ves čas depresije.) Pod nobenim pogojem se ne sme prodati hiše ali farme onim, ki jih rabijo za sebe in svoje družine. Ta resolucija ne velja za tiste, ki posedujejo hiše in farme v spekulacijske namene.

Delavska farmerska stranka. Ohijski kongres delavcev in farmerjev se zaveda važnosti neodvisne politične akcije farmerjev in delavcev v tej državi in v celi državi. Brez vprašanja, kako simpatiziramo s to idejo in bi radi

ustanovili močno politično stranko, katere bi vzela vlogo v tej državi v svoje roke in vladala v interesu farmerskega in delavskega ljudstva, smo prišli do prepričanja in urgiramo kongrese po drugih državah, da ne ustanovljajo političnih strank pred drugo konvencijo Kontinentalnega kongresa. Narodnemu akcijskemu odboru Kontinentalnega kongresa nalagamo, da študira situacijo in izdela načrte za novo politično delavsko-farmarsko stranko in dotične načrte predloži prihodnji konvenciji Kontinentalnega kongresa, tako da se bo nova stranka lahko vrgla v volilni boj v prihodnjih zveznih in državnih volitvah, ki se vršijo v letu 1934.

Militaristična propaganda. Zahteva se odpravo militaristične propagande iz nižjih in višjih šol, kakor tudi iz univerz. Za takojšnjo razpustitev narodne garde. Obsoja se propaganda, katero vršijo lastniki municijskih tovarnen in se zahteva prepoved obratovanja istih. Da se v vseh vladnih projektih, kjer je uposlena mladina, kakor je predsednikova pogodbovalna armada, odvzame kontrola vojnemu departamentu. Kongres delavcev in farmerjev se zaveda tega, da so vse kapitalistične vojne vršile v znamenju profita — v korist posedujočega razreda, in poziva vse delavce in farmerje, da napovedo vojno proti vojni.

Fašizem. Resolucija o fašizmu na široko tolmači terorizem, kateri se izvaja nad delavstvom in drugimi svobodoljubnimi elementi v državah, kjer je na krmlju fašistična drhal, in se apelira na ljudstvo Združenih držav, kot na ljudstvo države Ohio, da se pridruži ideji bojkota in ne kupuje produktov, ki so importirani iz fašističnih držav.

Posebno se pa opozarja svobodoljubne ljudi v Združenih državah, da fašistična nevarnost se že pojavlja tudi v Ameriki, katere se je porodila na iniciativno velikega biznisa. V Ohiju mu je na čelu bivši voditelj K. K. K. V svoj program so uvrstili šestdeset odstotkov socialističnega programa, samo da bodo lažje zavajali delavsko ljudstvo. Popolnoma po vzorcu Hitlerja. Zato se apelira na vse progresivno misleče ljudstvo, da se pridruži kongresu delavcev in farmerjev in da z združenimi močmi preprečimo nadaljnje razvijanje fašizma. V slučaju, da se v kratkem ne zdamimo, se bomo v bližnji bodočnosti znašli pod terorizmom fašistične drhali.

Zahvalne resolucije. Zahvaljuje se druju. Hardu za priprave, za katere je nesebično delal, da se je mogel ta kongres vršiti. Y.M.C.A. za brezplačne dvorane, Y.W.C.A. za tako lepo kooperacijo in podporni organizaciji Workmen's Circle, katere je delila hrano brezposelnim delegatom brezplačno.

Poročilo mladinskega in izobraževalnega odbora.

Mladina in industrija. — Današnja mladina ima pred seboj temno bodočnost. Na tisoče je mladih fantov in deklet, ki so izdelali višje šole, a so danes prisiljeni iskati hrane v takozvanih "bread-linjah". Na tisoče in tisoče otrok pod 16. letom mora delati v industriji za sramotno mezo — ker starši ne zaslužijo toliko, da bi jih živeli in jih pošiljali v šole. Slabe razmere in nizke plače indirektno silijo mlada dekleta v prostitucijo. Na tisoče mladih fantov je bilo prisiljenih zapustiti dom in starše ter se podati v predsednikovo pogodbovalno armado, kjer se jih vojaško trenira. Ko bo posedujoči razred v nevarnosti, bodo prisiljeni prijeti za orožje in ga rabiti proti svojemu lastnemu razredu.

Zato se zahteva zakon z enakimi priložnostmi za vse mladino. Vsa mladina naj ima enake priložnosti do šolanja, brez vprašanja, kakšne barve ali političnega prepričanja je. Vse diskriminacije v šolah, industriji itd. se mora odpraviti. Industrija se mora reorganizirati, da bo obratovala za potrebo ne za profit. Mladina ne sme dopuščati, da bi bila še nadalje eksploatirana v korist male peščice parazitov.

Tukaj ni nobenega upanja za ameriško mladino toliko časa, dokler se ne pridruži razredno zavodnim delavskim vrstam ter se bojuje roka v roki s starejšimi za spremembo tega eksploita-

cijskega sistema. Se apelira vse delavske in farmerske organizacije, da organizirajo mlado za program Kontinentalnega kongresa.

Sport. — Ker je sedaj v omni večini sport pod kontrolo znanih interesov, katerega izbljajo v svojo propagando — korist eksploitacijskega sistema — zato se priporoča, da farmerji in delavske organizacije vključijo v svoj program fizične in turne aktivnosti. S tem se mladino vzgajalo umsko in sno v korist delavske in farmerske miali.

Brošure in letaki. — Mladina v svoji resoluciji priporoča ekspekutivni odbor nastavi izvažni odbor, kateri naj pripravi sledeče brošure in letake: Delavske vlade v drugih državah in kako funkcionirajo. 2. Peracija med farmerji in njihovimi delavci. 3. Ekonomski konstrukcija.

(Dalje prihodnjič.)

"Peterniki" kopljejo Hitlerju

Podzemsko revolucionarno gibanje razvito po vsej državi. Gibanje organizirano slika na Kubi

London. — Londonska New Statesman and Nation prinaša v izdaji z dne 5. avgusta članek o razvoju podzemne revolucionarne gibanja v Španiji, ki ima namen izpodbiti in strmoglaviti Hitlerjevo žim. Gibanje je razširjeno vsej državi in v vseh tovar-

Tajno gibanje je organizirano na alicen način kakor dijaški volucionarna organizacija na Kubi, ki s pomočjo stavke strmoglavila Machado režim. Bazirano je na "peterniki", malih skupinah petih članov, ki vodijo propagando proti Hitlerju. Ta propaganda se tako razširila, da fašistično pije postaja nervozno in vajo drastično akcijo proti lutionarjem.

"V delavskih sekcijah" noč pojavijo revolucionarni si na pročeljih hiš. Napisani barvi, katero je težko izbrati. Nacisti so že prišli ducate posebno mladih, in jih poskoncentracijske tabore ali v (kasen je od šest do 18 mese ampak stene hiš neprenehajajo proteste", pravi član.

Velika je tudi antinacija propaganda v tovarnah, da manj očitna. Revolucionar najbolj aktivni v narodnih alističnih tovarniških organizacijah, ki so nasledile unije, katerim mora spadati vsa lavec. V mnogih slučajih so terniki" vodilni element v organizacijah. Rezultat je, majo podjetniki stalne boje de plač, pogojev in delov. Fašistom ni lahko nastopiti ti tem zahtevam "svojih" nizacij, ker so prišli na delno radi demagogiranja kapitalistom.

Skoraj ne mine dneva, se ne pojavil nov antifašistični pamflet, pravi članek. Krok v roke, za kar skrbe "nikiti". Tem pa je izredno priti do živga, ker so sk druga drugi nepoznane. Če te eno osebo ali če se posre-kemu vohunu, da se utihod podzemsko gibanje, ne mo-kdo izdati več kot pet oseb noto.

Te enote ali celice vodijo šeni distriktni revolucionarni varniški "inspektorji" in ko centralno vodstvo. Kadar jo kakega vodilnega revolucionarja, je takoj drugi, ki ste njegovo mesto.

Fašisti najbolj iščejo to-ške inspektorje, ker so oči najbolj učinkoviti. Podzemna banje je doseglo že tudi H-jeve "šturmarje". Kaj se tega izcimilo, je vprašanje. Hitler vsekakor ni rešil še nega ekonomskega problema, je ugodno za revolucionarje.

Ameriški židje povzani na nemškega blaga

New York. — Na tukajšnji zboru judovskih rabincev ameriki je bil v sredo izdan na vse pravoverne žide v židnih državah za bojkot blaga iz Nemčije za toliko dokler se Hitlerjev režim ne sprejme ali "spokni".

Čikaska razstava: Dan države Severne Dakote. Lepotice plešejo v Palači držav.

Roman v treh delih

12

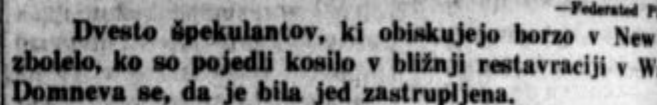
Justin je skočil s stola, divja jeza ga je užgala, zgrabil je poln kozarec in ga treščil Anji pred noge.

(Dalje prihodnjik.)

(Dalje prihodnjik.)

**V 300 LETIH BO POBLAZNE
LA VSA EVROPA!**

to pridelati v enem letu 36 koruz
nih letin.

modil Pančen-lama in je prosilo najvišjega duhovnega predstavnika buddhističnih vernikov, naj

J. Pondel
Main Office: 2513 W.

10

podlagi "poštene konkurence"
proračunjene produkcije v svr-

ne bi bilo zaposlovati nikakvih tvari in

[illegible]

pridelati v enem letu 36 koruz-
nih letin.

100

Tam se debe na selje tudi vse